

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Krant Europees Landbouwbeleid

Kan en moet het Europese landbouwbeleid bijdragen aan het terugdringen van klimaatverandering, de aanpassing aan hogere waterpeilen in Nederland en de droogte in mediterrane lidstaten? Wat kan de betekenis zijn voor maatschappelijke doelen als het bewaren van onze karakteristieke landschappen, beheer van natuur en bevorderen van biodiversiteit? Welke mogelijkheden zijn er om de Europese landbouw concurrerend te houden, duurzamer te krijgen en het dierenwelzijn verder te vergroten?

Bent u beroepshalve een kenner van het Europese landbouwbeleid? Met deze krant weet u bij wie u terecht kunt met ideeën, wensen en vragen op alle onderdelen van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB). Bent u minder ingevoerd? Dan hopen we dat deze krant u inspireert om nieuwe verbanden te leggen. Deze krant geeft een overzicht van de Europese agenda, de discussie die in Nederland plaats vindt, de rol die het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit daarin heeft en wat de programmadirectie GLB daarbij voor u kan betekenen.

We gaan graag met u in gesprek.

Roald Lapperre
Directeur Programmادirectie Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Perspectief uit Brussel

 De EU speelt een bijzonder grote rol bij de beleidsterreinen: landbouw, natuur en voedselkwaliteit. Voor deze beleidsterreinen komt er een spannend jaar aan. Een paar vragen aan LNV-Attaché Geert Kits Nieuwenkamp.

Wat staat er in Brussel allemaal op de agenda komend jaar? Het is momenteel een spannende tijd in Brussel, iedereen is erg benieuwd hoe de nieuwe Europese Commissie er uit komt te zien, en hoe ze de handschoenen op gaan pakken. De Commissie zal volgend jaar komen met een Mededeling over het GLB voor de periode 2014 – 2020. Daar kijken we natuurlijk erg naar uit. De mededeling over de Budget Review, die daar hoogst waarschijnlijk aan vooraf zal gaan, zal ook heel bepalend zijn.

Verder treedt 1 december aanstaande het verdrag van Lissabon in werking. Belangrijk is dat het Europees Parlement (EP) op landbouwgebied codecisie (medebeslissingsrecht) krijgt, waarmee het EP een nog belangrijker speler wordt in besluitvormingsprocedure. Het wordt volgend jaar dus heel interessant om te zien hoe de Commissies, de Raad (de lidstaten dus) en het EP onderling zullen afstemmen. Het EP zal naar verwachting meer de koers gaan meebepalen. Het besluitvormingsproces zal daardoor mogelijk ook langer gaan duren.

September 2008 kwam de Houtskoolschets uit. Hoe is dat Europees ontvangen? De kunst is om je visie vroegtijdig te laten landen, je mening te laten horen. Samen met de Programma Directie GLB zetten we ons daar hard voor in. Nederland was heel vroeg met een inhoudelijke strategische visie. De Nederlandse ideeën om betalingen in te zetten als beloning voor het leveren van maatschappelijke diensten, al dan niet in maatschappelijk waardevolle gebieden, vinden op hoofdlijnen best weerklank, als je luistert naar ideeën van bijvoorbeeld Europese belangenorganisaties. Het wordt natuurlijk spannend hoe alles gaat uitwerken.

Een veel gehoorde wens is dat het GLB inderdaad meer aan zaken wordt gekoppeld die maatschappelijk belangrijk worden gevonden, zoals klimaat en energie. Daar zet ook de Commissie op in. Het Nederlandse standpunt over dierenwelzijn is echter vooralsnog weer tamelijk uniek. De Europese Commissie zal volgend jaar komen met een Mededeling (discussiestuk) over het GLB 2014 – 2020. Daar wordt hier heel erg naar uit gekeken. Deze Mededeling zal samen met de discussie over de begroting (Budget Review) de discussie over de toekomst van het GLB in een breder perspectief plaatsen. Landbouw staat voor een grote en positieve uitdaging. Werk aan de winkel!

Vernieuwing van het Europese landbouwbeleid

De programmادirectie Gemeenschappelijke landbouwbeleid (pdGLB) is bij het rijk verantwoordelijk voor de vernieuwing van het Europese landbouwbeleid. Zij werkt daarvoor een plan uit voor de transitie in de periode 2010 – 2020. De basis daarvoor is de “Houtskoolschets Europees landbouwbeleid 2020” die het kabinet in september 2008 uitbracht.

Dat doet zij niet van achter het bureau. Met ruim twintig medewerkers trekt zij het land in voor de ervaringen en visies van ondernemers, bestuurders, beheerders van natuur en landschap en betrokken bewoners. Gaat de programmادirectie experimenteren met hen aan. Onderhandelt zij in Brussel en adviseert minister Verburg voor de Europese Landbouwraden en haar overleg met de Tweede Kamer. Stap voor stap en in dialoog met betrokken maatschappelijke partijen geeft de programmادirectie de “Houtskoolschets Europees landbouwbeleid 2020” steeds meer kleur.

Health Check

In november 2008 hebben de Europese ministers het huidige GLB aangepast. Met dit zogenaamde ‘Health Check akkoord’ zijn er afspraken vastgelegd tot en met 2013. De Europese Unie bouwt het markt- en prijsbeleid af, versterkt het plattelandsbeleid en wil de inkomensondersteuning van boeren aan nieuwe Europese uitdagingen verbinden. Minister Gerda Verburg wil Europees en in Nederland een fundamentele en geleidelijke vernieuwing realiseren. Tussen 2010 en 2020 wil zij de huidige inkomenssteun aan boeren omvormen tot een systeem van zichtbare beloningen van maatschappelijke prestaties voor klimaat, milieu, waterbeheer, landschap, natuur en dierenwelzijn. Tegelijkertijd wil zij de concurrentiekracht van de agrarische sector behouden en verder versterken in combinatie met een verdere verduurzaming van deze sector. Minister Verburg heeft afgelopen zomer overeenstemming bereikt met de Tweede Kamer over de uitwerking van deze vernieuwingen in Nederland.

Houtskoolschets

De programmادirectie heeft stevige impulsen gegeven aan de discussie over de invulling van het Europese landbouwbeleid in de nieuwe Europese begrotingsperiode (2014 – 2020). Het kabinet bracht daarvoor in september 2008 met de Houtskoolschets haar visie uit. De programmادirectie organiseerde twaalf rondetafelgesprekken en bijeenkomsten over deze visie op diverse plaatsen in Nederland. De uitkomsten van deze gesprekken rapporteerde minister Verburg in april 2009 aan de Tweede Kamer. Op 27 januari 2010 organiseert

de programmادirectie ook een internationale conferentie. Daar gaan vertegenwoordigers van lidstaten en de Europese Commissie met elkaar in gesprek over de toekomst van het Europese landbouwbeleid.

Brief Tweede Kamer

De programmادirectie GLB bereidt, voor de minister, een brief voor die naar verwachting in maart 2010 naar de Tweede Kamer gaat. Bij de bespreking van de voorstellen voor de Health Check afgelopen zomer heeft de Tweede Kamer de minister gevraagd meer concrete uitwerking te geven aan de vernieuwingen die het kabinet met de Houtskoolschets door wil gaan voeren. De Kamerleden Cramer (ChristenUnie) en Waalkens (Partij van de Arbeid) hebben in een motie ook gevraagd om daarbij extra stappen, die met de Health Check te zetten zijn, in beeld te krijgen.

150 miljoen voor Nederlandse platteland

Het EU-plattelandscomité heeft vandaag unaniem ingestemd met een door minister Verburg opgesteld plattelandsontwikkelingsprogramma waarmee de komende jaren ongeveer 150 miljoen euro beschikbaar komt voor landbouwactiviteiten die bijdragen aan innovatie, klimaat, landschap, biodiversiteit, waterbeheer, hernieuwbare energie en breedbandinternet op het platteland. De Europese Unie draagt ongeveer 110 miljoen euro bij en Rijk en provincies samen zo’n 40 miljoen.

Minister Verburg toonde zich opgetogen over de snelle goedkeuring van haar voorstellen: “Hiermee is een belangrijke nieuwe stap gezet op weg naar de beloning van landbouwactiviteiten die bijdragen aan een duurzamer en mooier Nederland. Dat past geheel in mijn streven om via het Europees Landbouwbeleid de bijdrage van de landbouw aan het oplossen van belangrijke maatschappelijke uitdagingen door verduurzaming gericht te belonen”. (zie voor meer informatie de website van het Ministerie, www.minlnv.nl)

Interview met Roald Lapperre- 12 nov 2009

Sinds begin 2009 werkt het ministerie van LNV met een zogenaamde programmadirectie Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Deze directie is inmiddels bijna een jaar op weg. Een jaar waarin het uitbrengen van de Houtskoolschets (de langetermijnvisie van het kabinet op de toekomst van het Europees landbouw- en plattelandsbeleid) en het Health Check-akkoord centraal stonden. Tijd voor een terugblik: een interview met de directeur van de programmadirectie GLB, Roald Lapperre.

Waarom een Programmadirectie?

Het kabinet wil het Europese landbouwbeleid meer gaan verbinden aan actuele maatschappelijke waarden, zoals milieu, klimaat, energie, landschap, natuur en dierenwelzijn. De belangrijkste meerwaarde van deze programmadirectie is dat we alle expertise daarvoor bijeen hebben gebracht om deze opdracht uit te werken. Het is dan makkelijker om tot een samenhangende aanpak te komen en alle onderdelen in hun maatschappelijke context te beoordelen. Deze werkwijze is een voorwaarde om onze ambities waar te kunnen maken, namelijk om het Europese landbouwbeleid in de volle breedte op een andere leest te schoeien.

Dat klinkt als een stevige maatschappelijke vernieuwing; wat is daarvan de kern?

Het belangrijkste doel is om het nieuwe GLB zichtbaar te koppelen aan hedendaagse maatschappelijke waarden. Dit proces loopt al veel langer en heeft er toe geleid dat in het plattelandsbeleid en onderdelen van het beleid voor inkomenssteun die verbinding al is gemaakt. Maar de grootste slag moet nog komen. Tussen 2010 en 2020 moeten we in Europa en dus ook in Nederland het beleid dusdanig vernieuwen dat het bijdraagt aan verdere verduurzaming van de agrarische sector.

De kern van die duurzaamheidopgave betreft het versterken van de bijdrage van de land- en tuinbouw aan belangrijke Europese maatschappelijke waarden als klimaat, hernieuwbare energie, waterbeheer, biodiversiteit en dierenwelzijn. Daar waar de landbouw nu vaak nog gezien wordt als een deel van het probleem, is de landbouw straks juist een belangrijke deel van de oplossing.

Ik geloof dat een concurrerende sector, in een markt met open grenzen, zelf het beste kan zorgen voor voedselveiligheid, voedselkwaliteit en - tot op bepaalde hoogte - voedselzekerheid. De beleidsopgave hier is vooral om te investeren in concurrentiekracht en duurzaamheid van de land- en tuinbouw, met name via kennis en innovatie.

Wat was voor jou het hoogtepunt uit 2009?

Dat zijn er eigenlijk twee! In de eerste plaats is het heel mooi om te zien hoe in heel korte tijd de programmadirectie vorm heeft gekregen. Daarmee is er voor de buitenwereld één duidelijk aanspreekpunt gekomen voor alle vernieuwingen in het Europese landbouwbeleid. In de tweede plaats dat het gelukt is om de Health Check van het Europese landbouwbeleid dusdanig uit te werken dat we al in de periode 2010 – 2013 betekenisvolle stappen zetten. Zo trekt de minister, deels samen met de provincies tien tot vijftien miljoen euro extra uit voor milieu- en diervriendelijke stallen, 30 miljoen euro voor beheer van akkerlanden en twintig miljoen voor waterbeheer. Ook komt er een brede innovatieregeling en steun voor biovergisting van bij elkaar zo'n 35 miljoen euro. Daarnaast komt er ook nog een brede weersverzekering en zetten we extra in op maatschappelijk waardevolle gebieden. Om dit allemaal voor elkaar te krijgen hebben we in zeer korte tijd met veel verschillende maatschappelijke partijen in goed overleg samen gewerkt.

De afgelopen weken waren er veel boze melkveehouders in het nieuws. Wat is daar nu aan de hand?

Nadat landbouwprijzen eerst enorm waren gestegen, zijn ze daarna heel hard gaan

dalen. Dit was voor iedereen vrij onverwacht. Deze enorme prijsschommelingen kan je deels zien als een gevolg van de afbouw van het markt- en prijsbeleid. De extreme schommelingen op de wereldmarkt worden niet langer afgezwakt, maar dringen minder gefilterd dan vroeger door op onze eigen markt. Ook de melkveehouders kregen daar mee te maken. Na jaren van vrij stabiele melkpreizen deden zich grote schommelingen voor. Tegen die afbouw is de afgelopen tijd dan ook steeds meer verzet gekomen. Toch zijn de eerdere hervormingsafspraken overeind gebleven, mede dankzij de Nederlandse inzet om het gunstige lange termijn perspectief niet uit het oog te verliezen. Overigens liggen de melkpreizen ondertussen al weer boven het gemiddelde niveau van de afgelopen jaren.

De afgelopen tijd gaan er geruchten dat volgend jaar, tijdens de Europese Budget Review, flink in het GLB-budget gesnoeid zal gaan worden. Hoe kijk je daar tegen aan?

De afgelopen jaren zijn ook flinke veranderingen doorgevoerd zonder de directe druk van financiële hervormingen. Nu komen deze sporen samen. Dat maakt het er niet eenvoudiger op. Belangrijk is om het in de discussie het eerst over de inhoud te hebben, over de maatschappelijke opgaven in Europa en de rol van de landbouw daarin en pas dan over het geld. En voor de opgaven waar het Europese landbouwbeleid dan voor staat, daar hoort natuurlijk een substantieel budget bij.

Waar kijk je naar uit in 2010?

Ik ben natuurlijk heel nieuwsgierig naar de plannen van de nieuwe Europese Commissaris voor de Landbouw. En verder zullen wij volgend jaar heel hard werken aan het verder ontwikkelen en concretiseren van de drie sporen van de "Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020". Het gaat dan om versterking van concurrentiekracht en duurzaamheid van de land- en tuinbouw, om het ondersteunen van de rol van ondernemers in maatschappelijk waardevolle gebieden en om het belonen van maatschappelijke prestaties van agrarische ondernemers.

Daarbij zullen we opnieuw inzetten op een brede consultatie van betrokken personen en organisaties. Ik zie het als een persoonlijke opgave om in een dialoog tot verdere afspraken over de vernieuwing te komen. Betrokkenheid en actieve inbreng van belanghebbenden daarbij leiden er ook toe dat gevestigde belangen in beweging komen. Zonder beweging is er geen vooruitgang.

Waarom is er in 2025 nog steeds een Europees landbouwbeleid?

Omdat ik er van overtuigd ben dat ook dan een heel groot deel van het landelijk gebied wordt beheerd door boeren, en beheerst door landbouwactiviteiten. Het gaat erom vanuit de landbouwfunctie de bijdrage aan Europese maatschappelijke waarden te versterken. Het Europese landbouwbeleid moet die bijdrage stimuleren. Klimaatverandering en biodiversiteit zijn internationale en dus ook Europese opgaven. Ze overschrijden nationale grenzen. Zelfs regionale agrarische cultuurlandschappen zijn geen louter nationale zaak: waarom reizen we anders 's zomers af naar de Provence, het Schwarzwald of Toscane? Kortom ook in 2025 heeft Europa een solidair landbouwbeleid nodig.

De Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020

De verdere inkleuring in 2010

In september 2008 heeft het Kabinet de Houtskoolschets uitgebracht, waarin het op hoofdlijnen de legitimatie van en het kader voor een Europees landbouw- en plattelandsbeleid richting 2020 is beschreven.

Het Kabinet onderscheidt hierin drie sporen:

- versterking van concurrentiekracht en duurzaamheid (inclusief innovatie en risicobeheer);
- beloning van de instandhouding van een basiskwaliteit in maatschappelijk waardevolle gebieden;
- extra betalingen voor maatschappelijke prestaties en ondersteuning van groene en blauwe diensten.

De programmadirectie GLB werkt deze sporen of hoofddoelen verder uit om de Nederlandse inzet in de komende (Europese) discussies over het Europese landbouwbeleid voor de nieuwe begrotingperiode 2014 – 2020 te beïnvloeden en de uitvoering in Nederland stap voor stap te vernieuwen.

Spoor 1; concurrentiekracht en duurzaamheid

In de Houtskoolschets onderscheidt het kabinet twee elementen: investeren in de concurrentiekracht en duurzaamheid van de land- en tuinbouw, met name via kennis en innovatie; inrichten van een publieke noodvoorziening in geval van omvangrijke plant- en dierziekten, uitzonderlijke weersomstandigheden en ernstige marktverstoringen.

In de houtskoolschets is aangegeven dat er bij een toekomstige afwezigheid van een markt- en prijsbeleid voldoende reden is voor een vangnetconstructie bij noodsituaties. Er zijn twee vangnetten nodig: één voor weerrisico's, planten- en dierziekten en één voor ernstige markt-, prijs- en inkomensrisico's. Met een invulling van deze twee elementen wordt het de landbouw (beter) mogelijk gemaakt te blijven produceren in een veranderend GLB, waardoor dit bijdraagt aan de maatschappelijke waarde voedselzekerheid.

Spoor 2; maatschappelijk waardevolle gebieden

Het kabinet wil ondernemers in maatschappelijk waardevolle gebieden belonen voor hun

bijdrage aan de kwaliteiten in die gebieden. Daarbij denkt het kabinet in eerste instantie aan de Natura-2000 gebieden en de Nationale Landschappen. Beloning van ondernemers in deze gebieden moet helpen om de voortzetting van grondgebonden landbouw te helpen daar waar de productieomstandigheden vaak minder ideaal zijn of worden en waar de agrarische ondernemers vaak al bijdragen aan het in stand houden van karakteristieke landschappen. Voor Natura-2000 gebieden moeten we ook kijken naar zones om die gebieden.

De komende maanden zullen we verkennen hoe die beloning voor maatschappelijk waardevolle gebieden er uit kan zien en welke aanpassingen dit vraagt van de huisdige inkomenssteun aan boeren. Hoewel deze twee gebieden ook in gesprekken met betrokkenen in het land als belangrijkste naar voren zijn gekomen is niet uitgesloten dat er ook nog andere gebieden in beeld komen.

Spoor 3; Extra betalingen voor maatschappelijke prestaties en ondersteuning van groen/blauwe diensten.

Voor de uitwerking van dit spoor van de houtskoolschets moeten drie onderdelen verder worden uitgewerkt en besproken met betrokkenen.

Als eerste brengt de programmadirectie de diensten en prestaties die maatschappelijk beloofd moeten worden beter in beeld. Welke diensten en prestaties komen voor beloning in aanmerking en hoe groot zijn daar de maatschappelijke opgaven? Met de agromilieubetalingen en de Catalogus Groenblauwe diensten is al een aanzienlijke hoeveelheid diensten en prestaties benoemd. Met betrokkenen uit verschillende beleidsdomeinen en maatschappelijke geledingen wordt de komende maanden gekeken waar de prioriteiten moeten liggen en hoe en wanneer dit kan leiden tot een bredere en betere uitvoering. Vervolgens zullen we moeten bepalen waar de betalingen moeten plaatshebben: overal in Nederland of vooral in bepaalde gebieden? Bepaalde soorten diensten hebben immers meer effect als ze gebiedsgericht worden ingezet. Zo heeft weidevogelbeheer betere effecten als veel boeren in een bepaald gebied er aan mee doen. Bij gebiedsgerichte inzet van diensten is er ook

een duidelijk verband met het tweede spoor uit de Houtskoolschets, waar het gaat om beloning van de instandhouding van een basiskwaliteit in maatschappelijk waardevolle gebieden. Moeten diensten en prestaties waarvoor gebiedsgerichte inzet meerwaarde heeft, worden beloofd in diezelfde gebieden, moeten hiervoor vooral andere gebieden worden aangewezen of kan het allebei? De derde en laatste opdracht is het vaststellen van de hoogte en wijze van betaling. De gemaakte kosten en de gederfde inkomsten van ondernemers vormen de strak geregelende beloningsgrondslag voor Europese financiering van deze diensten. De Europese Commissie moet deze regels aanpassen als we daadwerkelijk naar een marktconforme beloning toe willen. Er zal daarvoor een nieuwe grondslag bepaald moeten worden om er zorg voor te dragen dat deze diensten ook een economisch interessante activiteit worden voor ondernemers die hun bedrijfsactiviteiten willen verbreden. Ook zal daarbij de vraag beantwoord moeten worden welk deel van het totaal beschikbare Europese landbouwbudget dat Nederland krijgt voor dit doel wordt vrijgemaakt.

Onderzoek voor beter beleid

LNV besteed jaarlijks vele euro's aan kennisontwikkeling. Dat zijn goed bestede euro's want met de bijdrage van kennisinstellingen kan de onderbouwing van beleidskeuzes verbeteren en een beter gezamenlijk beeld van de feiten tot stand komen.

Bij de verdere uitwerking van de Houtskoolschets doet de programmadirectie een beroep op de kennisinstellingen. Wageningen Universiteit en Researchcentrum, met instituten als het Landbouw Economisch Instituut (LEI) en Alterra, het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) en andere organisaties hebben de afgelopen jaren veel kennis gegenereerd die we in het beleidsproces toepassen. Dat varieert van het analyseren van de vraag waar de maatschappelijk waardevolle gebieden in Nederland liggen en hoe het beleid ingericht moet worden om ze waardevol te houden tot het inschatten van de effecten van het

ontkoppelen van de slachtpremies voor kalveren en volwassen runderen. Ook zijn de ervaringen van buurlanden geïnventariseerd in hun overstap van historische naar regionale modellen voor inkomenssteun

Voorbeelden van onderzoeken zijn "Landbouwsubsidies meer koppelen aan natuur, milieu en landschap" van WUR/Alterra, "Bedrijfstoelagen volgens het regionale model, lessen uit Duitsland, Engeland en Denemarken" (WUR/LEI), "Hinder, gebiedscategorieën en GLB-toelagen" (CLM, WUR/LEI en Raad voor het Landelijk Gebied).

Meer weten? Rapporten die met geld van de overheid worden gemaakt zijn openbaar. Kijk bijvoorbeeld eens op www.kennisonline.wur.nl om te zien wat er zoal loopt en wat er aan kennis is opgeleverd.

Het Zuiveldossier

Het zuiveldossier is bij uitstek een dossier dat het afgelopen jaar heeft laten zien hoe snel marktontwikkelingen kunnen gaan en hoe herstelmaatregelen kunnen uitwerken.

In 2007 was er sprake van recordprijzen in de zuivelsector. In 2008 en 2009 zijn de prijzen omlaag gegaan. Dit kwam door een combinatie van factoren: dure zuivelingrediënten werden door de industrie vervangen door goedkopere plantaardige vervangers, het voedselschandaal met melamine in melk voor zuigelingen in China heeft het vertrouwen aangetast. De productie van melk is bovendien wereldwijd toegenomen, onder andere vanwege de gunstige prijzen in 2007. Ook de economische crisis heeft ertoe bijgedragen dat de prijzen daalden, door een verminderde economische groei bleef de vraag naar zuivel achter bij de prognoses.

Sterke schommelingen werden altijd gecorrigeerd door marktmaatregelen als interventie en exportrestituties. Tijdens de hervorming van het zuivelbeleid in 2007 is geen gebruik gemaakt van deze instrumenten. Nederland heeft dit altijd gesteund.

In 2009 bleek dat de inkomens van de melkvee-houders zozeer onder druk kwamen te staan dat de interventie maatregelen en exportrestituties weer zijn ingesteld. Deze maatregelen hebben er mede toe geleid dat er een bodem in de markt is gelegd en dat de prijzen weer zijn gaan stijgen. Inmiddels zijn de prijzen weer op een zodanig niveau dat de marktmaatregelen van de Europese Commissie weer op nul zijn gesteld.

De ontwikkelingen in de zuivelsector hebben ertoe geleid dat er kritisch wordt gekeken naar instrumenten die grote prijsschommelingen kunnen inperken. De Europese Commissie heeft een expertgroep ingesteld die zich richt op stabilisatie van de zuivelmarkt op de middellange en lange termijn. Onderwerpen die worden bestudeerd zijn onder andere:

Hoe kan de positie van de producent worden verbeterd?

Hoe kunnen contracten tussen producenten en zuivelverwerkers helpen om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen?

Hoe kan transparantie en informatie over de markt en de zuivelproducten worden bereikt om de consument goed te kunnen informeren? Hierbij kan worden gedacht aan informatie of er een zuivelproduct of een plantaardig product is verwerkt. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van kaas op pizza's.

Er wordt niet alleen naar Europese systemen gekeken om de zuivelmarkt stabiliteit te geven, maar ook naar de systemen die in andere landen, met name Zwitserland en de Verenigde Staten, worden toegepast.

De mogelijke inzet van de uiteindelijke te kiezen instrumenten zal onder meer afhangen van het landbouwbudget dat na 2013 beschikbaar is. Daarnaast is een blijvend herstel van de wereldwijde vraag naar zuivel noodzakelijk om de positieve marktontwikkeling te kunnen blijven continueren.

Maatschappelijke dialoog

Nederlanders voelen zich erg betrokken bij landbouwbeleid. Zij vinden het belangrijk dat boeren lekker en gezond eten produceren, tegen een redelijke prijs. Daarbij kunnen boeren een belangrijke rol spelen in het beheer van landschap en het onderhouden van de natuur. Deze betrokkenheid uit zich ook in sterke deelname aan debat en dialoog.

Het ministerie van LNV maakt daar dankbaar gebruik van. In 2007 en het najaar van 2008 organiseerde LNV, in twee ronden, een maatschappelijke consultatie voor de toekomstige invulling van het Europese landbouwbeleid. De resultaten van deze twee consultatieronden heeft LNV gerapporteerd naar de deelnemers en de Tweede Kamer (Zie kamerstukken: TK 2007 – 2008, 28625, nr. 50 en TK 2008 – 2009, 28625, nr. 66). De resultaten van de eerste consultatieronde heeft LNV

meegenomen bij het schrijven van de "Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020". In de tweede consultatieronde was de betekenis van de Houtskoolschets voor gebieden en agrarische sectoren onderwerp van gesprek.

Na een intensieve periode van consultatie en debat voor de Nederlandse inzet bij de Health Check, staan we nu aan het begin van een nieuwe ronde: de discussie over het GLB voor de periode 2014 – 2020. De Programmadirectie GLB beoogt om in de ingeslagen weg van debat en dialoog verdergaande stappen te zetten. Een belangrijke activiteit voor volgend jaar is het ontwikkelen van een internetplatform om bij te dragen aan het versterken van de gemeenschap die zich betrokken voelt bij de vernieuwing van het Europese Landbouwbeleid.

Om de samenwerking met partners buiten LNV in 2010 verder vorm te geven, lanceert de Programmadirectie GLB begin volgend jaar een platform op internet, waarop we met u in discussie willen treden. Op dit platform kunt u ook relevante informatie vinden over de ontwikkelingen rondom het GLB. Heeft u belangstelling? Meldt uzelf dan aan via pdglb@minlnv.nl

Maar ook buiten het Ministerie om wordt op tal van plaatsen intensief meegedacht en gediscussieerd over de toekomst van het Europese landbouwbeleid. Zelfs in hartje Amsterdam, waar in de Rode Hoed dit najaar een 7-delige debatcyclus plaats vindt over de toekomst van ons voedsel, waarin ook het GLB vanzelfsprekend niet onbesproken blijft. Biologica en CLM organiseren, met steun van het ministerie van LNV, de debattenreeks in samenwerking met de Rode Hoed.

Op 18 november 2009 vond het zesde debat plaats in de debattenreeks "De toekomst van de landbouw en ons voedsel". Sprekers waren Antoon Vermeer (ZLTO) en Teo Wams (Natuurmonumenten). Centrale vraag was of de Nederlandse landbouw zich moest blijven richten op de wereldmarkt. Het referaat van Antoon Vermeer was vooral een oproep om de handen ineen te slaan: "bij de sector is de drive aanwezig om te zoeken naar nieuwe verbindingen, maar we kunnen het niet alleen". Ook vroeg hij om meer erkenning voor de stappen die de sector richting meer duurzaamheid en maatschappelijke verbindingen al heeft gezet. Teo Wams ging in op het belang van biodiversiteit. De hervorming van het GLB richting maatschappelijke diensten is daarvoor op Europees niveau een belangrijke oplossing. Over die richting waren beide heren het eens: 'het gaat om het open houden van het platteland, het verkleinen van de afstand tot de burger' zei ook Antoon Vermeer. En ook Teo Wams vindt dat het niet moet gaan om het afbouwen maar om het ombouwen van het GLB.

Voorlichtingsacties op het gebied van het gemeenschappelijk landbouwbeleid

Ook de Europese Commissie vindt maatschappelijk debat en dialoog belangrijk en stelt daarvoor ook middelen beschikbaar. De Europese Commissie stimuleert de voorlichting over het GLB van lidstaten en maatschappelijke organisaties om:

- enerzijds, dit beleid te verduidelijken en eraan bij te dragen en, anderzijds, het uit te voeren en te ontwikkelen;
- het Europese landbouwmodel te propageren en het inzicht daarin te bevorderen;
- de boeren en de overige plattelandsactoren voor te lichten;
- de publieke opinie bewust te maken van het belang en de doelstellingen van dit beleid.

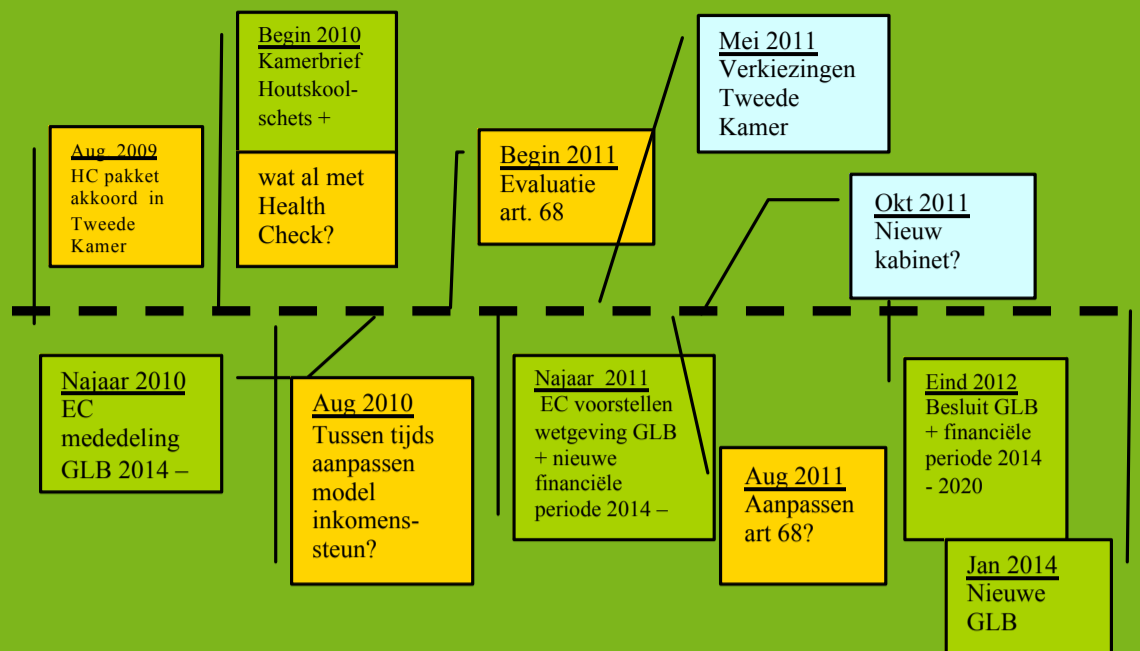
Zie voor meer informatie: http://ec.europa.eu/agriculture/grants/capinfo/index_nl.htm

De Europese en nationale agenda in het kort

In maart of april 2010 stuurt minister Verburg een brief naar de Tweede Kamer over de verdere invulling van de Houtskoolschets en mogelijkheden voor extra vernieuwing die de Health Check biedt.

Het gaat dan om de mogelijkheid om voor augustus 2010 in Brussel te melden veranderingen aan te brengen in het huidige historische model voor inkomenssteun en om de mogelijkheid wijzigingen aan te brengen in het gebruik van artikel 68. Met dit artikel kan een deel van de inkomenssteun gebruikt worden voor specifieke maatschappelijke doelen. Lidstaten moeten aanpassingen voor augustus 2011 melden.

Naar verwachting komt de, nog te benoemen, nieuwe Europese Commissaris voor Landbouw in het najaar van 2010 met een eerste discussiestuk voor de invulling van het Europese landbouwbeleid voor de nieuwe begrotingsperiode (2014 – 2020).

Contactpersonen Programmadirectie GLB

Team Directe Inkomenssteun en Concurrentiekracht

Contactgegevens:
Herman Snijders, (070) 3784802, h.snijders@minlnv.nl
Belangrijkste werkveld: Aanpassing directe inkomenssteun en nationale uitwerking van het Health Check besluit voor de 1e pijler van het GLB en uitwerking van spoor I, concurrentiekracht en duurzaamheid, uit de Houtskoolschets.

Team Gebieden en Kennis

Contactgegevens:
Jan Gerrit Deelen, (070) 3784242, j.g.deelen@minlnv.nl
Belangrijkste werkveld: gebiedenbenadering en uitwerking van spoor II uit de Houtskoolschets: maatschappelijk waardevolle gebieden.

Team Platteland

Contactgegevens:
Monique Remmers, (070) 3785708, m.c.remmers@minlnv.nl
Belangrijkste werkveld: Aanpassing Europees plattelandsbeleid en nationale uitwerking van het Health Check besluit voor de 2e pijler van het GLB, het plattelandsbeleid. Uitwerking van spoor III uit de Houtskoolschets: extra betalingen voor maatschappelijke prestaties.

Team Markt en Prijsbeleid

Contactgegevens:
Sara Knijff, (070) 3785345
Belangrijkste werkveld: marktordeningen, markt- en prijsbeleid

Team Europese discussie toekomst GLB

Contactgegevens:
Hans Brand, (070) 3785536, j.m.brand@minlnv.nl
Belangrijkste werkveld: de 'Houtskoolschets' en de Nederlandse inzet in discussies met lidstaten, de Europese Commissie en andere Europese partners.

Team Maatschappelijke dialoog

Contactgegevens:
Anne Bruinsma, (070) 3785096, a.s.bruinsma@minlnv.nl
Belangrijkste werkveld: maatschappelijke consultatie en dialoog

Beloning van maatschappelijke diensten

Een centraal idee uit de Houtskoolschets is dat er maatschappelijk waardevolle gebieden zijn waar agrarische ondernemers een belangrijke rol moeten blijven spelen om cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten te behouden. In de Houtskoolschets geeft het kabinet aan dat een aantal Nationale Landschappen en Natura 2000-gebieden (en zones daar omheen) als eerste in beeld komen voor een beloning van

agrarische ondernemers. Door een sterkere koppeling van betalingen aan maatschappelijke diensten ontstaan er nieuwe kansen voor waardevolle, maar productietechnisch lastige gebieden.

Het Ministerie van LNV gaat de komende jaren extra ervaring op doen met beloning van maatschappelijke diensten in een te vernieuwen eu-

ropees landbouwbeleid. In Laag Holland heeft dit bijvoorbeeld in zeer korte tijd geleid tot het opzetten van een onderzoekspilot, grotendeels gebaseerd op voorstellen uit het manifest 'Kansen voor Laag Holland' van agrarisch natuurvereniging Water, Land & Dijken.

